

Nr 114.

Av herr **Franzon**, om ökat anslag till bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m.

Landstingens sjukvårdskostnader ha år från år stigit till allt högre belopp. Beaktansvärda ansatser, som gjorts för att hålla kostnaderna nere, ha ej kunnat hindra, att landstingen sett sig nödsakade att år från år höja anslaget för den slutna sjukvården, och det ökade antalet sjukplatser, som kommit till, har genast tagits i anspråk av väntande sjuka.

Enligt min uppfattning är enda sättet att nå en verklig begränsning av landstingens kostnader för sjukhusvård att underlätta vården av sjuka i deras hem. Detta är emellertid en svår och komplicerad fråga, som ytterst bottnar i bostadssociala problem. Distriktssköterskeorganisationens utbyggnad är även i detta hänseende en viktig faktor liksom ock frågan om en ordnad hemhjälp.

En förutsättning för ordnandet av god sjukvård i hemmen är emellertid främst tillgång på läkarvård till överkomliga priser. Vi ha här i landet en utmärkt läkarvårdsorganisation i våra provinsialläkare, men denna organisation är långt ifrån utbyggd i den omfattning, som vore önskvärd för att en verklig god hemsjukvård skall kunna beredas. Förslag föreligger visserligen till en väsentlig utökning av antalet ordinarie provinsialläkare, men detta förslag torde med hänsyn till det statsfinansiella läget icke komma att förverkligas på många år. Extra provinsialläkare har tillkommit på några platser, men ej i den utsträckning, som motsvarar behovet.

Provinsialläkare äro i regel förmän för distriktssköterskorna, och om distriktsvården skall komma till sin rätt, tarvas även en utbyggnad av provinsialläkareorganisationen. Jag anser det därför önskvärt, att i avvaktan på genomförandet av den av medicinalstyrelsen år 1938 framlagda planen till provinsialläkareorganisation extra provinsialläkare tillsätts på alla de platser, där provinsialläkaredistrikt enligt nämnda plan skulle inrättas, eller åtminstone på de platser, där läkarebristen är svårast.

Kungliga medicinalstyrelsen har i sina petita till årets riksdag hemställt om en höjning av anslaget till bidrag till extra provinsialläkares avlöning från 24,500 till 33,000 kronor och därvid bl. a. anfört: "Med hänsyn till det statsfinansiella läget har riksdagen ansett sig icke kunna annat än i mycket begränsad omfattning bevilja medel för inrättande av nya ordinarie provinsialläkaredistrikt enligt den av medicinalstyrelsen den 21 februari 1938 framlagda, i propositionen nr 237/1939 omförmälda planen. Behovet av nya tjänsteläkare är emellertid så trängande, att särskilda åtgärder för tillgodoseende av detta behov synas motiverade. Vid övervägande av denna fråga har såsom en provisorisk lösning framträtt möjligheten av att få till stånd extra provinsialläkaredistrikt i vissa orter, där ordinarie distrikt enligt förenämnda

plan föreslagits inrättade och behovet av tjänsteläkare är särskilt stort. För att i möjligaste mån underlätta inrättandet av sådana extra provinsialläkare-tjänster synes det rimligt, att statsbidrag utgår med ett i förhållande till nuvarande bestämmelser något förhöjt belopp, förslagsvis med 3,500 kronor per år och tjänst. Därvid bör som ett villkor gälla, att vederbörande huvudman förbinder sig att bidra med minst 2,000 kronor för år jämte sedvanlig pensionsavgift.

För budgetåret 1942/43 torde medel böra äskas för fem sådana extra provinsialläkaredistrikt. Med hänsyn till erforderliga beslut av landsting m. fl. torde emellertid tjänsterna kunna besättas tidigast från och med den 1 januari 1943. På grund härav torde endast hälften av årsanslaget erfordras eller för fem distrikt 8,750 kronor.”

Departementschefen avstyrker emellertid medicinalstyrelsens förslag, dels av statsfinansiella skäl, dels ock med hänsyn till att enligt förslaget nyinrättade distrikt skulle få högre statsbidrag än med dem eljest likställda, äldre distrikt.

De av departementschefen framförda skälen synas mig ej bärande. Visserligen kan det anses som en orättvisa, att nyinrättade distrikt få större förmåner än äldre sådana, och jag skulle ej ha något emot om jämväl äldre distrikt komme i samma mera förmånliga ställning i statsbidragshänseende, som nu föreslås av medicinalstyrelsen för nyinrättade distrikt. Emellertid är det ju ingalunda ovanligt, att statsmakterna för befrämjande av en önskad utveckling lämnat bidrag till vissa medborgare eller medborgargrupper eller till vissa orter, som ej — eller endast i mindre omfattning — kommit andra till del. Jag vill i detta hänseende endast erinra om statssubventionen för bostadsbygge.

De statsfinansiella skälen kan jag på intet sätt godkänna, då jag är övertygad om, att vad som utbetalas för att upphjälpa läkarvården på landsbygden kommer det allmänna mångfaldigat till godo i form av besparingar i fråga om den slutna sjukvården, för att ej tala om den stora nationaltillgång, som ligger i ett friskt släkte.

Äberopande det anförda hemställes,

att riksdagen, med anslutning till de av medicinalstyrelsen föreslagna grunderna för statsbidrag till extra provinsialläkares avlöning, måtte till Bidrag till extra provinsialläkares avlöning m. m. för budgetåret 1942/1943 anvisa ett förslagsanslag av 33,000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1942.

L. Franzon.